

РЕЦЕНЗИЯ

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА:

**ВЪТРЕШНИ КОМУНИКАТИВНИ ПРОЦЕСИ В
РЕГИОНАЛНИТЕ БИБЛИОТЕКИ В БЪЛГАРИЯ –
ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ АСПЕКТИ**

за получаване на ОНС „Доктор“ по ПН 3.5 „Обществени комуникации и информационни науки“ (Книгознание, библиотекознание и библиография)

АВТОР НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД:

СВЕТОСЛАВА МИЛЧЕВА ТОНЧЕВА

РЕЦЕНЗЕНТ:

ПРОФ. Д-Р МАТИЛДА ИВАНОВА АЛЕКСАНДРОВА

КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ“, УНСС-СОФИЯ

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Ректора на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“ съгласно чл.4 на Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл.71 ал.1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Светослава Милчева Тончева е завършила през 1998 г. специалност „Книгоразпространение“ като професионален бакалавър в Университета по библиотекознание и информационни технологии, а през 2010 г. като магистър по „Библиотечен мениджмънт“ в същия университет. Притежава богат професионален опит в областта на библиотечното дело, като през последните 10 години е била главен библиотекар (2009-2014) и ръководител (от 2016 г.) на Направление „Обслужване“ на Столична библиотека. От 2014 до 2017 г. Светослава Тончева се е обучавала по докторска програма „Книгознание, библиотекознание и библиография“ към катедра „Библио-

текознание, научна информация и културна политика“ във Фило-софския факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен на 244 страници, от които 201 стр. основен текст, и се състои от въведение, четири глави, заключение, списък на използваните литературни източници и приложения. Дисертационният труд съдържа 52 фигури; използваната литература включва 241 заглавия, от които 173 на кирилица, 34 на латиница и 34 интернет източници.

II. Актуалност и обща оценка на съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е фокусиран върху актуален въпрос на управленската практика в съвременните библиотечни организации, а именно организацията и управлението на вътрешните комуникационни процеси. Специален интерес представляват протичащите в регионалните библиотеки вътрешно-организационни комуникации, от които зависи както наличието на добра среда и работен климат, така и развитието им като интелектуални средища, в които протича съществена част от културния живот на града и областта. Напълно основателно дисертантката посочва, че вътрешно-организационните комуникации са важно условие за съществуването и дейността на всяка институция и фокусира своето изследване върху „корелацията между намирането на оптималния модел за протичане на вътрешните комуникационни процеси и осигуряването на устойчиво бъдеще за обществените библиотеки в нашата страна“. Важна предпоставка за ориентацията към подходяща методология на изследването са използваните културологичен, функционален и сравнителен подход, които дават възможност за изследване на социо-културния контекст, ролята на обществените

библиотеки като медиатор в комуникационната верига и идентифициране на оптимални модели за вътрешна комуникация.

Като обект на дисертационния труд са посочени регионалните библиотеки в Република България (27 на брой), а като предмет – „комуникационните процеси в регионалните библиотеки в структурно-организационен план“. Дисертантката си поставя за цел да изследва съвременните специфични вътрешни комуникационни процеси в регионалните библиотеки в България. Като се има предвид характера им на свързващи процеси е важно да се установи доколко те се използват пълноценно при вземането на управленски решения и въвеждането на нови практики, и допринасят ли за ефективността на функциониране на регионалните библиотеки, вкл. за поддържането на техния адекватен външен образ. За постигането на тези цели са поставени и последователно решавани в изложението четири изследователски задачи.

Имайки предвид интердисциплинарния характер на разработката, в нея са приложени комплекс от научни методи, адаптирани съобразно спецификата на изследваните процеси и дейности – в т.ч. методи на прякото наблюдение, анкетно проучване и интервю; контент анализ; статистически методи за обработване на събраните количествени данни, графични методи за онагледяване на получените резултати, конструиращи методи, методи за оптимизиране на комуникационните процеси в библиотеките. Комплексът от изследователски методи и инструментариум за събиране и анализ на първична и вторична информация е успешно приложен за осъществяване на:

- проучване на български и чуждестранни изследвания и систематизация на специализирана научна литература, на базата на което са изведени основните понятия и термини;

- изясняване на промените в статута на регионалните библиотеки и тяхната структура с оглед на протичащите вътрешни комуникации между различните йерархични нива;
- анализ на вътрешните комуникационните процеси с акцент върху техни ключови аспекти;
- изясняване на вертикалните и хоризонтални нива на комуникация в регионалните библиотеки, както и каналите за комуникация;
- анализ на вътрешно-комуникационните процеси при осъществяване на организационно-структурни промени;
- изясняване на ролята на неформалните групи във вътрешно-комуникационните групи;
- идентифициране на оптимални характеристики на вътрешно-библиотечните комуникационни процеси в регионалните библиотеки;
- комплексно оценяване на актуалните проблеми на управлението на вътрешните комуникации в регионалните библиотеки.

Изложението следва ясно обоснована логика и последователност, като се фокусира върху значим за практиката проблем, свързан с оптимизирането на вътрешните комуникационни процеси в регионалните библиотеки в България. Приведени са конкретни аргументи по отношение на актуалността и значимостта на изследваната проблематика в съвременните условия и при осъществяване на организационно-структурни промени в регионалните библиотеки. Дисертантката показва отлична осведоменост относно разглежданата проблематика в специализираната литература, като успешно аргументира своите виждания. В края на всяка глава са обобщени основни изводи, което показва умението на дисертантката да синтезира получените резултати и да откроява най-важните акценти.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд се съдържат научни и научно-приложни приноси, които могат да се обобщят в следните направления.

1) В резултат на детайлно проучване на специализираната научна литература са идентифицирани и систематизирани теоретични постановки относно вътрешните комуникации в българските регионални библиотеки.

2) На базата на проведено емпирично проучване са разкрити ключови характеристики на вътрешните комуникационни процеси в българските регионални библиотеки, като оправна точка на обосновката на управленски решения за оптимизиране на тези процеси. Във връзка с това е разработен и приложен авторски инструментариум за изследване и оценка на важността и удовлетвореността от вътрешните комуникационни процеси в регионалните библиотеки.

3) В резултат на проведения анализ са идентифицирани „оптимални характеристики“ на вътрешно-библиотечните комуникационни процеси, които съдържат потенциал за осъществяване на своевременни и ефективни организационни промени.

Считам, че горепосочените приноси са лично дело на авторката и отговарят на изискванията към съвременната научно-изследователска работа, както и на нормативната уредба за получаването на образователната и научна степен “доктор” (чл. 6 ал. 3 от ЗРАСРБ и чл. 27 от Правилника за приложение на ЗРАСРБ).

IV. Автореферат и публикации

Представеният автореферат е с оптимален обем и структура, като отразява основните елементи на разработката, както и получените в нея резултати.

Резултатите, получени в дисертационния труд, са популяризирани в научната литература чрез три публикации (всички самостоятелни) в редактирани колективни томове. По мнение на рецензента, те отразяват основните постижения и приноси на дисертационния труд, като съответстват на минималните национални наукометрични изисквания, определени в Правилника за приложение на ЗРАСРБ.

V. Критични бележки, въпроси и препоръки

Цялостното впечатление от разработката е много добро – използвани са ясен стил на изложение, издържан научен език и коректна терминология. Визуализацията на избраните елементи (таблицы и диаграми) е с високо качество. Приложенията осигуряват систематизация и удобство при запознаването с разработката.

Във връзка с изпълнение на поставените задачи, в частност задача 4: *„да се анализират вътрешните комуникативни процеси в регионалните библиотеки и да се идентифицират проблемните области“*, бих отбелязала, че разработката би спечелила от по-явно и систематизирано формулиране на проблемните области, имащи критичен характер и оказващи съществено влияние (пряко или косвено) върху ефективността на изследваните процеси.

Към дисертантката имам следните въпроси:

1) Какъв е обемът на извадката от респонденти, използвана за получаване на емпиричните данни от проведеното изследване?

2) В уводната част са формулирани две хипотези – по какъв начин получените резултати от изследването могат да бъдат използвани в подкрепа или за отхвърляне на издигнатите хипотези?

3) Бихте ли извели конкретни препоръки относно усъвършенстване на организационно-управленската структура на регионалните библиотеки с оглед повишаване на ефективността на хоризонталните и вертикалните вътрешни комуникации?

VI. Заключение

На базата на гореизложените преценки относно представения дисертационен труд считам, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ (чл.6 ал.3), Правилника за приложение на ЗРАСРБ (чл.27) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски” (чл.66) относно получаването на образователната и научна степен “доктор”. Давам **положителна оценка** на дисертационния труд, като предлагам на научното жури да **присъди на Светослава Милчева Тончева образователна и научна степен “доктор”** по ПН 3.5 «Обществени комуникации и информационни науки», научна специалност “Книгознание, библиотекознание и библиография”.

01.03.2019 г.

Гр. София

Рецензент:

/ проф. д-р Матилда Александрова /